

Eropalvelut

**Erotilanteisiin
mahdollisimman
nopeasti apua,
ettei tilanne
kärjisty.**

- 30 000 – 40 000 lasta kohtaa vanhempiensa eron vuosittain. Jokaisessa varhaiskasvatusryhmässä, koululuokassa ja harrastusryhmässä on lapsia, joiden vanhemmat ovat eronneet
- 50 % lapsista tulee elämään muussa kuin ensimmäisessä perheessään → monimuotoisuuden ymmärrys ja kohtaaminen tulevat haastamaan ammattilaiset (Jokinen 2016, erofoorumi)
- Kaikkien kansallisten ja kansainvälisten tutkimusten mukaan lasta ja hänen kehitystään vahingoittavat vanhempien riitaiset välit ja ilmiöt riitojen ympärillä (esim. Karttunen 2010, Salo 2013)
- Palvelut ovat hajallaan, eivätkä toteudu yhdenvertaisesti (LAPE-työn valtakunnallinen ja Pirkanmaan lähtötilanne)
- Tampereen selvitys kiireellisistä sijoituksista:
 - yksinhuoltajaperheet 26%
 - eroperheet 38%
 - Uusperheet 11%
- n. 60 % psykiatrisen diagnoosin saaneista lapsista ja nuorista on yksinhuoltajaperheestä tai on kokenut vanhempien avioeron (Kohortti 1987)

Pirkanmaan tavoitteet eroauttamisessa

1. Kartoitetaan kaikki olemassa olevat kasvokkain ja sähköisesti tällä hetkellä toteutettavat palvelut ja tehdään niistä selkeät palvelukuvaukset.
2. Muodostetaan eroasiakkaan palvelupolku ja toimintamalli
3. Vahvistetaan eri lapsiperheiden kanssa toimivien osaamista.
4. Kartoitetaan ja kuvataan eri perheasioidensovittelupalvelut sekä selvitetään katvealueet ja tehdään suunnitelma niiden paikkaamiseksi.
5. Pilotoidaan malli Eron-ensiapupisteestä.
6. Luodaan malli matalankynnyksen ja erityis - ja vaativan tason eropalveluiden välille.

**Kaikissa tavoitteissa
huomioidaan maahanmuuttaja ja
monimuotoiset perheet.**

Työryhmissä mukana olleet

Tampereen kaupunki – Perheneuvola, perheoikeudelliset palvelut, kuraattorit, neuvola

Ikaalisten kunta

Akaan kunta

Pirkkalan kunta

Urjalan kunta

Kiitos

Miessakit ry, Tampereen ensi ja turvakoti yhdistys, Setlementti Tampere

Tredu, Tampereen yliopisto

Seurakuntien perheasiainneuvottelukeskus,
Kangasalan seurakunta, Ylöjärven seurakunta

Pirkanmaan käräjäoikeus
4 13.11.2018

Eropalvelut - palvelupolku

Asiakas on
aina oikealla
ovella

NEUVOLA

VARHAIS-
KASVATUS

KOULU

KOHTAAMIS-
PAIKAT

JÄRJESTÖJEN
JA SEURAKUNTIEN
PALVELUT

Kohtaa – kuule – tunnista – kysy – ohjaa

Maakunnallinen eron
ensiapupiste

Ennen eroa:
Eroa miettivät

Tähän palvelulinkit

Eroauttamisen
avainhenkilö(t)

Eron aikana:
Erojärjestelyitä tekevät

Kuntien omat ja

OT-toiminta ja
erityinen/vaativa taso

Eron jälkeen:
Uuteen tilanteeseen
sopeutuvat

Kaikille yhteiset
järjestöjen ja
seurakuntien
palvelut

PERHEKESKUKSISSA

Neuvola
Koulu
Varhaiskasvatus

Työterveyshuolto
Terveysasemat

Kasvatus ja Perheneuvonta
Perheasioidensovittelu
Lastenvalvojatyö
Perheasiainneuvottelukeskus/
Paikalliset seurakunnat

Vertaistukiryhmät
Tukihenkilötoiminta

Kriisikeskus Osviitta
Ensi- ja turvakotienyhdistys
Setlementti Tampere
Miessakit
Rikosuhripäivystys
MLL Tampereen osasto

Eron ensiapupiste

Verkkosivu
Infopalvelut
Pirkanmaan eroverkko
Palveluohjaus
Liikkuva Eroneuvonta

High conflict erot

Tieto ohjaamisesta
ja toimintatavoista

Konsultointi ja
ohjaaminen

Lapsiperheiden sosiaalityö
Perhetyö
Lastensuojelu

Perheoikeudelliset palvelut
Käräjäoikeus
Oikeusaputoimisto
Asianajajapalvelut

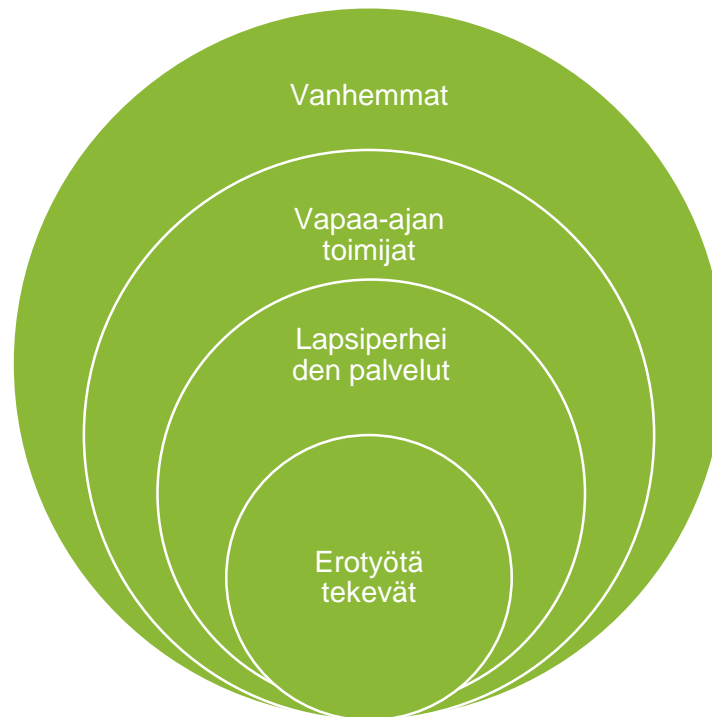
Tapaamispaikkatyö

KELA

Eron eri ulottuvuudet

Eroauttamisen osaamistarpeet

Koulutus ja osaaminen

- Suunniteltiin koulutus pilottialueiden peruspalveluissa työskenteleville ammattilaisille
- Osallistujia yhteensä 200
- Toteutusmuotona työpajat; Miten tukea perhettä omasta työstä käsin, Mistä erossa sovitaan mitä jos ei pystytäkään sopimaan, Lähisuhdeväkivalta, monikulttuuristen erojen erityispiirteet, Eron jälkeen uusperhe
- Kerättiin palaute kouluttajilta ja osallistujilta
- Teemat, jotka nousivat nykyisten rinnalle Isät eroasiakkaina, lähiverkoston huomioiminen ja monimuotoisuus laajemmin.
- Nostettu toimenpide ehdotukseksi LAPE työskentelyn jälkeen

Perheasioidensovittelu

- Kuvattiin erilaiset sovittelu palvelut, joita erotilanteessa Pirkanmaalla tarjotaan
- Sovittelua tarjoavat perheneuvolat, lastenvalvojat, Seurakunnan perheasioiden neuvottelukeskus
- Sovittelutyön sisällöissä eroja, mutta tavoite sama; Auttaa vanhempia sovinnollisessa erossa
- Järjestettiin työpaja, johon saatiin Pirkanmaan 23 kunnasta 18:sta edustus
- Todettiin, että lakisääteisen perheasioiden sovittelun järjestäminen kirjavaa Pirkanmaalla
- Järjestettiin perheasioiden sovittelun peruskoulutus, jossa 24 uutta sovittelijaa saavat valmiudet sovittaa.
- Koulutettiin 2-3 sovittelijaa Eron ensiapupisteeseen
- Tuotettiin yhteiset julisteet työpaikkojen seinille, perheasioiden sovittelu koulutuksessa olleiden tuotos
- Perheasioidensovittelijoiden verkoston perustaminen

Sähköiset palvelut

- Eropalveluiden työryhmästä kaksi jäsentä (Miessakit ry. ja Tampereen kaupunki / perheoikeudelliset palvelut) olivat mukana koko hankkeen ajan sähköisten palveluiden työryhmässä. Merkittävimmät kehittämisen kohteet eropalveluiden osalta tunnistettiin eri työryhmissä olevan yhtenäisissä sähköisissä viestintävälineissä sekä tiedon löytämisessä samasta paikasta verkossa palvelun tuottajasta riippumatta.
- Sähköisillä viestintävälineillä tarkoitetaan esimerkiksi; chat-toimintojen mahdollistamista sekä kasvokkaisen virtuaalisen yhteyden luomista asiakkaan ja työntekijän välille. Näitä välineitä voitaisiin hyödyntää niin ohjaus—ja neuvontatyössä kuten myös perheasioidensovittelussa.
- Kuntien eropiloteissa jatketaan näiden tietoa lisäävien sähköisten pisteiden juurruttamista ja tehdään toimeenpanosuunnitelma LAPE:n jälkeiseen työskentelyyn kaikille perhekeskusalueille.
- Sähköisten palveluiden työryhmässä esiteltiin erilaisia välineitä saavuttaa virtuaalinen yhteys asiakkaaseen. Näistä välineistä VideoVisit on jo LAPEN aikana otettu käyttöön muutamissa kunnissa. Tavoitteena, että mahdollisuus olisi jatkossa kaikkien kuntien lisäksi myös erotyötä tekevissä järjestöissä ja seurakunnissa.
- Tampereen kaupungin lastenvalvojat lähtivät LAPE-hankkeen aikana ideoimaan sähköistä ajanvaraus palvelua

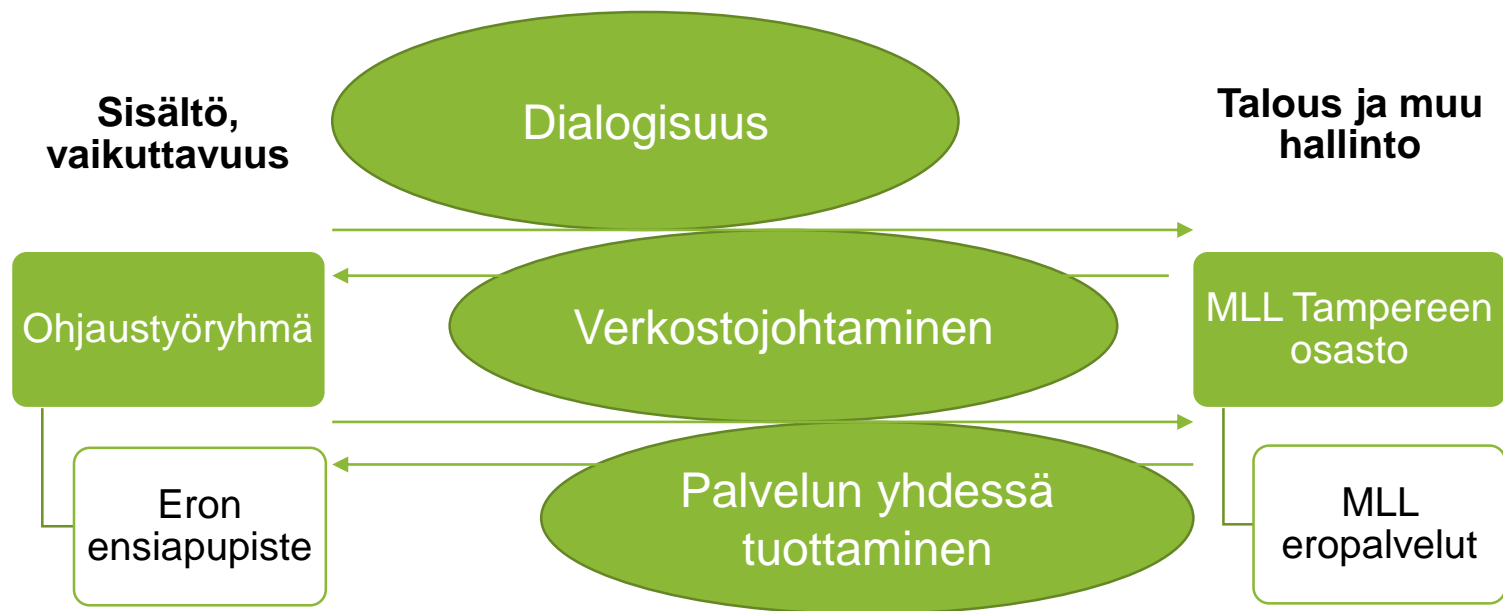
High conflict

- Työstettiin ensin tarpeita erotyöryhmässä – Missä eroteemoissa ja ilmiöissä tarvitaan erityisen ja vaativan tason tai OT-keskuksen tukea
- Käytiin perehdyttämässä OT-työryhmä eroasioihin
- 3 erotyöryhmäläistä siirtyivät OT-ryhmään eroasioita
- Ryhmä tuotti ehdotuksen high conflict eroasioiden toteuttamisesta OT- toimintaan
- Järjestettiin 2 Pirkanmaan eroverkkoa high conflict teemalla Eron jälkeinen Vaino ja No kids in the middle ryhmämuotoisen toimintamallin esittely

Maakunnallinen Eron ensiapupiste

- **Verkkosivu – ajantasainen tieto perhekeskusalueiden ja valtakunnallisista eropalveluista, chat-palvelu, puhelinpalvelu, päivystysluonteinen palvelu**
- **Pirkanmaan eroverkko – Verkoston ylläpitäminen ja sen sisältöjen kehittäminen**
- **Palveluohjaus – tieto eri alueiden palveluista ja ohjaus niihin, Tampereella esim. useita pisteitä**
- **Eron ensiapupisteiden koordinointi perhekeskusalueille – työparina toimiminen**
- **Eroneuvoja koulutus palveluohjaajille ja avainhenkilöille**
- **Tunnista, kohtaa, kuule eroperheiden tarpeet omassa työssäsi koulutuksen koordinointi. – LAPESSA pilotoitu koulutus perhekeskusalueilla.**
- **No kids in the middle mallin koulutuksen koordinointi**
- **Kokemusasiantuntijoiden työn koordinointi**

Johtaminen

Paljonko maksaa?

Yksi sijoitettu lapsi
18 000 -72 000 e/vuosi

Yksi työmarkkinoilta
syrjäytynyt nuori
100 000-400000/ Vuosi

Yksi huoltoriita
10 000-100 000 €

Eron ensiapupisteen
maakunnallinen
työntekijä
60 000 €

Kuule, kohtaa ja tunnista
perheen tarpeet
vanhempien erotilanteessa
- koulutus
kaikille perhekeskusalueille
10 000 €

Pirkanmaan eroverkko
8 000 €

Juuruttaminen

- Jokaiselle perhekeskusalueelle kootaan eroverkosto. Verkosto koostuu alueella erotyötä tekevistä sekä neuvolan, varhaiskasvatuksen, koulun sekä seurakunnan ja järjestön työntekijöistä. Verkosto kokoontuu 2 kertaa vuodessa ja tarvittaessa.
- Verkosto on osa Pirkanmaan eroverkkoa, joka kokoontuu 4 kertaa vuodessa tarkastelemaan eroauttamisen ilmiöitä ja antaa mahdollisuuden kohdat toisia ammattilaisia.
- Eroverkosto kuvaa alueen palvelut ja tiedottaa niistä perhekeskusalueen viestintävälineissä (esim. yhdelle nettisivulle, riippumatta siitä kuka palvelun järjestää) mistä löytyy palvelut niin asiakkaille kuin työntekijöillekin. Koko Pirkanmaata palvelevat järjestöjen palvelut on kuvattu ja niidenkin on hyvä löytyä perhekeskusalueen omilta sivuilta.
- Tavoitteena perustetaan maakunnallinen Eron ensiapupiste tukemaan asiakkaiden ja ammattilaisten tarpeita eroasioissa.
- Ensiapupisteen tavoitteena juurruttaa ”nopeanavun” eropalvelu kaikille perhekeskusalueille.
- Perhekeskusalueella järjestetään vuosittain; Kuule, kohtaa ja tunnista lapsiperheen tarpeet vanhempien erotilanteessa. Koulutus tarkoitettu peruspalveluissa työskenteleville.

Juuruttaminen

- Perhekeskusalueen eroasioiden avainhenkilöllä on tieto kaikista alueen eropalveluista
- Jatketaan hyvien käytäntöjen levittämistä tarpeiden mukaan, jos alueeltasi puuttuu jokin eropalvelu, mihin tarvitaan koulutusta tai ohjausta ole yhteydessä alueesi avainhenkilöön
- Perhekeskusalueella on nimetty työntekijät, jotka tekevät perheasioidensovittelua
- Jokaisen neuvolan, varhaiskasvatusyksikön, koulun ja kohtaamispaikan nettisivuilta, wilmasta jne. löytyy vanhemmuussuunnitelma <https://tampere.mll.fi/eroperheiden-kohtaamispaikka/eron-ensiapupiste/vanhemmuussuunnitelma/> Alueen palveluohjaajalla on osaaminen opastaa sen käytössä
- Lapen aikana eri koulutuksissa, työpajoissa ja piloteissa esitellyistä eroauttamiseen liittyvistä työvälineistä kootaan työkalupakki
- Yhteiset julisteet työpaikkojen seinille, perheasioidensovittelukoulutuksessa olleiden tuotos.

*”Äidillä oli oma
tarina, isällä oma.
Mun mielestä lapsi ei
voi olla sovittelijana
siinä niiden välissä”*

*MLL Tampereen osasto, Ero-
opas nuorilta vanhemmille*

